

บันทึก

เรื่อง ความผิดตามมาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา
(กรณีการร้องทุกข์ในเรื่องที่ได้มีการยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว)

กรมการปกครองได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๔๐๔/๘๓๙๓๓ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมการปกครองมีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องที่คุณครุฑทั้งสองฝ่ายได้ตกลงยอมความในคดีความผิดต่อส่วนตัวโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว หากต่อมาคุณครุฑฝ่ายที่เสียหายได้ไปร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ยอมความกันไปแล้วนั้นอีกว่าการกระทำของผู้เสียหายจะเป็นความผิดมาตรา ๑๓๗^๑และมาตรา ๒๖๗^๒แห่งประมวลกฎหมายอาญา หรือไม่

ปัญหาดังกล่าวข้างต้น กรมการปกครองมีความเห็นว่า คดีความผิดต่อส่วนตัวกรณีที่ได้ตกลงยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามมาตรา ๓๙ (๒)^๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หากผู้เสียหายได้ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเกี่ยวกับคดีความผิดที่ได้ยอมความกันไปแล้วนั้นอีก การร้องทุกข์นั้นก็ไม่มีผล เพราะเมื่อสิทธินำคดีอาญามาฟ้องได้ระงับไปแล้วจึงไม่มีความผิดอาญาที่

^๑ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๓๗ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๒ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๖๗ ผู้ใดแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จัดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารมหาชนหรือเอกสารราชการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐาน โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๓ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๓๙ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปดังต่อไปนี้

(๑) โดยความตายของผู้กระทำผิด

(๒) ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย

(๓) เมื่อคดีเลิกกันตามมาตรา ๓๗

(๔) เมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง

(๕) เมื่อมีกฎหมายออกใช้ภายหลังการกระทำผิดยกเลิกความผิดเช่นนั้น

(๖) เมื่อคดีขาดอายุความ

(๗) เมื่อมีกฎหมายยกเว้นโทษ

พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะต้องรับแจ้งความร้องทุกข์อีก ผู้เสียหายที่ได้แจ้งความร้องทุกข์อาจเป็นการแจ้งความเท็จให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จัดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารราชการซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐานโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น (ผู้ถูกกล่าวหา) อันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา เว้นแต่การแจ้งความร้องทุกข์ในเรื่องนั้น ผู้แจ้งความได้แจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจทราบด้วยว่า คดีเรื่องนั้นตนได้เคยตกลงยอมความโดยถูกต้องตามกฎหมายกับคู่กรณีมาก่อนแล้ว ผู้แจ้งความก็อาจไม่มีความผิดตามหลักกฎหมายดังกล่าว

กรมการปกครองจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาของกรมการปกครองดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง กรมอัยการ และกรมตำรวจ) แล้ว ผู้แทนฯชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า กรณีที่หารือนี้สืบเนื่องจากกรมอัยการกับกรมการปกครองได้ร่วมกันจัดทำโครงการประนีประนอมข้อพิพาทในระดับหมู่บ้าน โดยให้คณะกรรมการหมู่บ้าน^๔และคณะกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง^๕ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทเกี่ยวกับข้อพิพาททางแพ่งและข้อพิพาททางอาญาที่เป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งจะมีผลทำให้ข้อพิพาทดังกล่าวระงับไปในระดับหมู่บ้านอันจะทำให้คดีความที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลลดลง เป็นการแบ่งเบาภาระในการดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ และศาล ในการดำเนินการตามโครงการดังกล่าวจึงมีปัญหาคอขวดกฎหมายเกี่ยวกับกรณีที่ได้มีการยอมความกันแล้วแต่ผู้เสียหายได้ไปร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกดังที่ได้หารือมา

สำหรับปัญหาที่หารือ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) เห็นว่า มาตรา ๓๙ (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติว่า ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้วสิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป ผลของบทบัญญัติดังกล่าวคือจะมีการดำเนินคดีอาญาในเรื่องนั้นอีกไม่ได้ ปัญหาว่า ถ้าคู่กรณีฝ่ายที่เสียหายได้นำเรื่องที่มีการยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายดังกล่าวนี้มาร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจอีก การร้องทุกข์ดังกล่าวจะเป็นความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานตามมาตรา ๑๓๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และเป็นความผิดฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานจัดข้อความอันเป็นเท็จตามมาตรา ๒๖๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา หรือไม่ นั้น เห็นว่า ความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานตามมาตรา ๑๓๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และความผิดฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานจัดข้อความอันเป็นเท็จตามมาตรา ๒๖๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญามีองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง คือ ข้อความที่แจ้งต่อเจ้าพนักงานหรือแจ้งให้เจ้าพนักงานจัดนั้นต้องเป็นข้อความอันเป็นเท็จ สำหรับกรณีที่หารือ การที่คู่กรณีฝ่ายที่เสียหายนำ

^๔ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

^๕ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองพ.ศ.๒๕๒๒

เรื่องที่มีการยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้วมาร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น เรื่องที่นำมาแจ้งเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญามีใช้ข้อความอันเป็นเท็จแต่เป็นเรื่องที่ไม่อาจดำเนินคดีอาญาได้เนื่องจากสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปเพราะได้มีการยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้วเท่านั้น และการที่สิทธิฟ้องคดีอาญาในเรื่องใดระงับไปไม่หมายความว่าเรื่องนั้นจะไม่เคยเกิดขึ้น สำหรับกรณีที่คู่กรณีฝ่ายที่เสียหายนำเรื่องที่มีการยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายมาร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยไม่ได้แจ้งด้วยว่าเรื่องนั้นได้มีการยอมความกันแล้ว ก็ไม่ถือว่าการไม่แจ้งเรื่องการยอมความกันนั้นเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ เว้นแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับแจ้งได้สอบถามแล้วแต่ผู้แจ้งแจ้งเท็จว่าไม่ได้มีการยอมความกัน

โดยสรุป การที่คู่กรณีฝ่ายที่เสียหายได้ร้องทุกข์เกี่ยวกับความผิดต่อส่วนตัวซึ่งได้มีการยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้วต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจอีก นั้น ไม่เป็นความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่พนักงานตามมาตรา ๑๓๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความอันเป็นเท็จตามมาตรา ๒๖๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาแต่อย่างใด แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับแจ้งได้สอบถามว่าได้มีการยอมความกันแล้วหรือไม่ และผู้แจ้งแจ้งเท็จว่าไม่ได้มีการยอมความกัน ผู้แจ้งก็就会有ความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จตามมาตรา ๑๓๗ และแจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความอันเป็นเท็จตามมาตรา ๒๖๗ ได้ เพราะข้อความที่แจ้งว่าไม่ได้มีการยอมความกันนั้นเป็นเท็จ

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) มีข้อสังเกตว่า โดยที่การยอมความกันในความผิดต่อส่วนตัวมีผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปดังกล่าวมาแล้ว ดังนั้นในการปฏิบัติงานประนีประนอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้านและคณะกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองจึงสมควรพิจารณาดำเนินการโดยรอบคอบโดยให้คู่กรณีฝ่ายที่เสียหายได้รับการปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความทันทีในขณะที่ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ ทั้งนี้เพื่อมิให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งบิดพลิ้วภายหลัง อันจะเป็นภาระแก่คู่กรณีฝ่ายที่เสียหายจะต้องฟ้องร้องทางแพ่งตามสัญญาประนีประนอมยอมความอีก เพราะสิทธิในการดำเนินคดีอาญาระงับไปโดยการยอมความนั้นแล้ว

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๓๒